

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

A portrait of Prof. Patrick Humblet, an older man with white hair and a beard, wearing glasses and a dark blue double-breasted coat. He is standing outdoors in a wooded area with autumn foliage in the background.

Prof. arbeidsrecht Patrick Humblet 'Stakingen maken wel degelijk indruk op politici'

Een **rechtvaardige**
begroting
is mogelijk

Als arbeids-
migratie **sociale**
dumping wordt

Belgen werken
flexibeler dan
EU-gemiddelde

West-Vlaanderen
Els Feys pleit voor
meer verbinding

Vliegers

Hoeveel collega's heeft u al ten grave gedragen?' De vraag van een werknemersvertegenwoordiger die op de luchthaven werkt, maakte de vergadering heel stil. 40 collega's telde hij, op 35 jaar dienst. 'Ik kan niet hard maken dat dat aan het werk ligt', stelde hij, 'maar de korte vluchten, de lagekosten-maatschappijen, ze maken de werkdruk moordend. We hebben onregelmatige uren. Tot 17 keer op 22 dagen tijd staat de wekker op een ander uur. We hebben zwaar fysiek werk op het tarmac, in weer en wind. Tussen het fijnstof ook. Met veel lawaai. We eten op rare uren.'

Het vat goed waarom gewone mensen deze week drie dagen lang het werk hebben neergelegd: het November Appel.

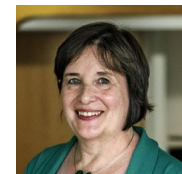
De regering-De Wever wil zwaar ingrijpen in de pensioenen en in het arbeidsrecht. Dat betekent dat we nog langer, harder en flexibeler zouden moeten werken. Met nog meer impact op de gezondheid. En voor minder pensioen. Noodgedwongen vroeger stoppen betekent stevig inleveren. Een tijdje zorg gegeven, niet hebben kunnen werken, deeltijds gewerkt? Dat is dan zwaar inleveren. Een op de twee vrouwen. Een op de vier mannen. Terwijl we gedurende de loopbaan nog meer flexibiliteit aan de dag moeten leggen, nog meer uren moeten maken, mogelijk premies verliezen. Minder gelijkgestelde periodes kennen.

Dat maakt mensen terecht kwaad. En strijdvaardig. Steeds meer. Want de alternatieven zijn talrijk. Een

gezonde begroting is mogelijk, zonder werknemers uit te knippen tot het bot. Die stoelt op berekeningen en aanbevelingen van nationale en internationale instituties zoals het Federaal Planbureau, het Rekenhof, de OESO. De eerste minister stelt het voor alsof er geen andere opties zijn, maar die zijn er wel. Het is een kwestie van gezond verstand, dat zijn politieke keuzes.

Ons verzet telt. We zijn het verplicht aan wie na ons komt. Want sommige vliegers mogen niet opgaan. ■

Ann Vermorgen,
voorzitter ACV

Kort.

PRIMEUR IN DE ZORG

Wit-Gele Kruis Oost-Vlaanderen ondertekent welzijnsplan menopauze

Een primeur in de zorgsector: in Oost-Vlaanderen sluit het Wit-Gele Kruis een cao rond menopauze af. Het welzijnsplan wil medewerkers in die levensfase beter ondersteunen.

'In een sector zoals de thuisverpleging, waar mensen dagelijks onder hoge druk werken en voortdurend onderweg zijn, is welzijn op het werk niet vanzelfsprekend.'

Met het plan wil het Wit-Gele Kruis het taboe rond menopauze mee doorbreken. De ondersteuning gaat van correcte en toegankelijke informatie tot begeleiding op maat, zodat medewerkers de rust en ruimte krijgen om hun werk op een gezonde manier te kunnen blijven uitvoeren.

Medewerkers worden nu aangemoedigd om samen met hun leidinggeven-den – vrijwillig en discreet – te bekijken welke maatregelen hen kunnen helpen om deze levensfase comfortabel en waardig te doorlopen. ■

~ Visie sprak met verpleegkundigen van het Wit-Gele Kruis. Bekijk de video op www.visie.net/video/cao-menopauze

CHECK JE GEGEVENS

Je vakantiegeld 2023 nog niet gekregen?

De Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie (RJV) meldt dat nog niet alle arbeiders hun vakantiegeld 2023 voor het in 2022 gepresteerde werk hebben ontvangen. Om het vakantiegeld uitbetaald te krijgen, is het belangrijk dat werknemers hun bankrekeningnummer voor 31 december 2025 aan hun vakantie-fonds(en) doorgeven. De arbeiders die het bedrag betwisten of die de datum van verjaring van hun recht op

vakantiegeld 2023 (vakantiejaar 2022) wensen te verlengen, kunnen dat ook doen tot 31 december. Wie geen toegang heeft tot het internet kan zijn gegevens per brief aan de RJV (Warmoesberg 48, 1000 Brussel) bezorgen, of kan een document vragen aan zijn vakantiefonds. ■

~ www.rjv.fgov.be
www.mijnvakantierekening.be

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel ~ e-mail: info@visieredactie.be ~ Lezersbrieven lezers@visieredactie.be ~ Abonnementen hilde.ceulemans@acv-csc.be - 02 244 32 81 ~ Verantwoordelijke uitgever Bart Vannetelbosch ~ Redactie Simon Bellens, Lies Van der Auwera, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djorven Ariën, Lieven Bax, Rachel Michel, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, An-Sofie Bessemans ~ Hoofredactie Wim Troch ~ Vormgeving Gevaert Graphics ~ Druk Coldset Printing Partners ~ Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC META, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Een rechtvaardige begroting is mogelijk

In het begrotingsdebat doet de regering het klinken alsof er geen uitweg meer is: ‘vooral de uitgaven in de sociale zekerheid zijn het probleem’. Maar de feiten vertellen een ander verhaal. Onze economie draait op een redelijk niveau, de winsten zijn hoog en er bestaan alternatieven om de begroting te herstellen. Alleen, de regering geeft niet thuis. Het verhaal van *The Good, the Bad and the Ugly* van onze begroting. **ACV zocht manieren om de begroting in evenwicht te brengen. We presenteren er vijf.**

→ Tekst **Nils De Neubourg**

THE GOOD

Het gaat beter dan ze zeggen, en er zijn eerlijke oplossingen

Economisch gaat het helemaal niet zo slecht. Volgens de Nationale Bank zijn de winstmarges van bedrijven de voorbije decennia gestegen van ongeveer 35 procent naar meer dan 40 procent. Zelfs de energiecrisis veroorzaakte slechts een tijdelijke terugval. Ondertussen staat de werkgelegenheid op een recordhoogte.

Toch zien werknemers daar weinig van terug. De Nationale Bank wijst er al jaren op dat de lonen achterblijven op de productiviteitsgroei. Het loonaandeel daalt en ligt in sommige sectoren lager dan in Frankrijk of Duitsland. Het gevolg: minder koopkracht én minder sociale bijdragen die de sociale zekerheid financieren. Het idee dat Belgische werknemers te duur zijn, houdt geen steek. Waar de lonen hoger liggen, komt dat vooral door hogere productiviteit.

Het beeld van een te dure overheid klopt evenmin. Wanneer je rekening houdt met de vele loonsubsidies en fiscale uitzonderingen die ons land kent, ligt onze netto-uitgavenratio zelfs lager dan die van Frankrijk, Duitsland en Nederland. De sociale uitgaven liggen licht onder het buurlandgemiddelde.

1 Geen onnodige subsidies: bijna 1,8 miljard euro

De korting voor de eerste aanwerving – die niet echt extra banen oplevert – brengt bij afschaffing 700 miljoen euro op. De subsidie voor professionele diesel 550 miljoen euro. Het beperken van de fiscale aftrek voor innovatie-inkomsten tot 35 procent brengt 300 miljoen euro op, en een plafond op innovatiesteun nog eens 200 miljoen euro.

2 Correcte bijdragen: meer dan 3,5 miljard euro

Reguliere bijdragen voor flexi-jobs leveren 407 miljoen euro op, en voor studentenarbeid 662 miljoen euro. Zelfstandigen

betalen nu minder sociale bijdragen dan werknemers, hoewel hun minimumpensioen intussen gelijk is. Als hun bijdragen worden gelijkgetrokken, levert dat ruim 1,8 miljard euro op. Het bevriezen van geplande nieuwe bijdrageverlagingen voegt daar 750 miljoen euro aan toe.

3 Geen fiscale koterij: bijna 2,5 miljard euro

Een eerlijke bijdrage op de inkoop van eigen aandelen levert 500 miljoen euro op. De hervorming van de belasting op aandelenopties 929 miljoen euro. De aanpak van managementvennootschappen en vervennootschappelijking 930 miljoen euro.

4 Beter werkende overheid: meer dan 2,1 miljard euro

Door de btw-kloof – inkomsten die de overheid misloopt door btw-fraude – te verkleinen tot het Europese gemiddelde, kan 1,6 miljard euro worden opgehaald. Minder externe consultancy en meer expertise in eigen huis bespaart 400 miljoen euro.

THE BAD

De plannen die we wel rechtstreeks voelen

Wie het begrotingsdebat volgt, krijgt de indruk dat strengere regels onvermijdelijk zijn. Maar wat nu op tafel ligt, raakt vooral werknemers, zieken en gepensioneerden.

De pensioenmalus maakt vroeger stoppen duurder: wie voor de wettelijke pensioenleeftijd uittreedt, krijgt een blijvende vermindering. Volgens de Federale Pensioendienst zal bijna drie op de tien werknemers eindigen met een lager pensioen, gemiddeld 318 euro per maand minder. Tegelijk worden de voorwaarden voor vervroegd pensioen strenger: ziekte en tijdelijke werkloosheid tellen minder mee.

Ook op de arbeidsmarkt schuift de regering op richting meer nacht-, weekend- en overuren. Dat terwijl België nu al meer nachtarbeid kent dan Nederland en meer ultrakorte contracten dan gemiddeld in de EU. In de distributie zou enkel werk tussen middernacht en vijf uur nog automatisch als nachtwerk gelden. Daardoor verdwijnen premies die tot 615 euro per maand kunnen oplopen.

Daarbovenop volgt een strenger activeringsbeleid voor langdurig zieken en werkzoekenden, met meer controle en snellere sancties. Er is nochtans geen bewijs dat strengere straffen leiden tot duurzamer werk.

Hoe redden we de begroting?

Schrappen onnodige subsidies, zoals korting eerste aanwerving	€ 1,8 miljard
Correcte bijdragen van iedereen, ook studentenarbeid en pensioenbijdragen zelfstandigen	€ 3,5 miljard
Geen fiscale koterij, o.a. aanpak managementvennootschappen	€ 2,5 miljard
Performante overheid, met minder externe consultancy	€ 2,1 miljard
Eerlijke belastingen op digitale activiteiten	€ 1 miljard
TOTAAL	€ 10,9 miljard

Momenteel gaan de discussies in de regering over een tekort van 10 miljard euro. De vraag is dus niet of er alternatieven bestaan, maar waarom ze niet worden gebruikt.

5 Eerlijke belastingen: 1 miljard euro

Een eerste stap naar een bedrijfsbelasting op digitale activiteiten wordt geraamd op 1 miljard euro. Dat is zelfs een zeer voorzichtige raming.

THE UGLY

Een zelf gecreëerd begrotingsprobleem

Waarom lijkt de begroting dan ontspoord? Niet door te hoge sociale uitgaven. Die liggen zelfs onder het gemiddelde van onze buurlanden. De echte breuk zit aan de inkomstenkant.

Onder de regering-Michel verloor de staat jaarlijks ongeveer twaalf miljard euro door belastingverlagingen, lagere bijdragen en nieuwe uitzonderingsstatuten. Er is een btw-kloof van bijna elf procent. Dat is geld dat nu gewoon niet wordt opgehaald.

Toch kiest de huidige regering voor meer van hetzelfde. Door lagere bijdragen en fiscale gunstmaatregelen door te duwen verliest de schatkist tegen 2030 weer elf miljard euro. Terwijl de vergrijzingskosten oplopen, worden de belastingsinkomsten elk jaar kleiner.

Cynisch genoeg creëert de regering zo haar eigen begrotingstekort. Politieke keuzes ondergraven de inkomsten. Werknemers, zieken en gepensioneerden zouden nu ‘een inspanning’ moeten leveren om die put te weer vullen.

De loonkloof in ons land daalde jarenlang, maar lijkt nu te blijven steken op zeven procent.

In de privésector ligt het verschil tussen de lonen van vrouwen en mannen hoger dan in de openbare sector.

→ Tekst **Dominic Zehnder**

Loonkloof tussen vrouwen en mannen krimpt niet langer

Nieuwe cijfers van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen tonen dat bij een gelijk aantal werkuren vrouwen zeven procent minder verdienen dan mannen. In de privésector is dat zelfs 10,1 procent. Zonder correctie voor arbeidsduur – wanneer je dus naar de effectief uitbetaalde lonen kijkt – loopt die kloof op tot 19,5 procent.

Arbeidsters extra in het nadeel

Liesbet Stevens, adjunct-directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: ‘Arbeidsters worden in het bijzonder blootgesteld aan ongelijkheden. Vooral huishoudhulp en productiewerkzaamheden hebben vaak onzekere, deeltijdse banen met veeleisende arbeidsomstandigheden. De lage lonen verergeren hun economische kwetsbaarheid nog meer.’

Dat beaamt Marte Billen, stafmedewerker gender van het ACV: ‘Veel werkende armen zijn vrouwen, die vastzitten in laagbetaalde banen en geen kansen krijgen om zich te verbeteren.’ Maar ook de thuissituatie speelt een belangrijke rol volgens de genderexperte. ‘De ongelijke verdeling van zorgstelsels zoals geboorteverlof draagt bij tot de loonkloof. Daarom is het nodig om de vergoedingen te verhogen en de zorg – en dus ook de verlofstelsels – beter te verdelen over beide ouders. Het voorstel om alle stelsels te vervangen door één familiekrediet kan een vooruitgang betekenen, als er een betere vergoeding en een evenwichtiger verdeling komt tussen beide ouders.’

Billen stipt daarbij aan dat de voorwaarden voor de verlofstelsels op dit moment een te grote drempel vormen voor veel vrouwen. Zo moet je onder andere twee jaar bij dezelfde werkgever werken om ouder-schapsverlof op te nemen. ‘Veel vrouwen werken deeltijds of met tijdelijke contracten, waardoor een groot deel nooit aan voldoende anciënniteit bij dezelfde werkgever komt. De verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt, zoals het uitbreiden van flexi-jobs en het invoeren van contracten zonder minimale arbeidsduur, zal de loonkloof opnieuw vergroten.’ ■

De dunne grens tussen arbeidsmigratie en sociale dumping

In de bouwsector is sociale dumping kopzorg nummer één. Controle, transparantie en aansprakelijkheid van de opdrachtgever zijn meer dan ooit nodig om misbruik en uitbuiting van arbeidsmigranten tegen te gaan.

→ Tekst **Lies Van der Auwera** → Foto **Belga**

18 juni 2021. Op het Antwerpse Nieuw-Zuid stort een basisschool in aanbouw in. Vijf arbeiders, drie Portugezen en twee Moldaviërs, komen om het leven.

De ramp legde een pijnpunt in de bouw bloot: heel wat arbeidsmigranten die hier een onderbemande sector komen versterken, zijn amper beschermd. Vier jaar later staan de nabestaanden van de slachtoffers met lege handen. De juridische afhandeling blijft aanslepen.

‘Een duidelijk voorbeeld van sociale dumping’, stelt voorzitter van ACVBIE Patrick Vandenberghe. ‘Dat ongeval toont hoe kwetsbaar buitenlandse

werknemers vaak zijn. Ze hebben niet altijd een degelijke opleiding gekregen of hanteren andere veiligheidsnormen.’ ‘Bovendien kennen ze vaak de arbeidsvoorwaarden niet of zijn ze te afhankelijk van hun werkgever’, zegt Stefaan Peirsman, expert migratie bij het ACV.

Uitbuiting en misbruik van arbeidsmigranten gaat trouwens heel wat verder dan enkel de bouwsector. Op de werf van chemiereus Borealis, in de vleesindustrie, in de transportsector ... sociale dumping woekert in tal van sectoren, terwijl malafide werkgevers door de mazen van het net blijven glippen.

Extra handen

Vlaams minister van Werk Zuhal Demir (N-VA) wil de regels rond arbeidsmigratie en het verkrijgen van een werkvergunning strenger maken. De minister lijkt daarbij echter een belangrijk detail uit het oog te verliezen: volgens het meest recente OESO-rapport zal de beroepsbevolking in Vlaanderen de komende tien jaar nauwelijks groeien.

‘Extra handen zijn een must om onszelf te verzekeren van economische groei en continuïteit van diensten. Maar’, zo waarschuwt Peirsman, ‘je moet goed het onderscheid maken tussen directe arbeidsmigratie, waarbij een Belgische onderneming rechtstreeks een werkvergunning geeft aan een arbeidsmigrant, en detachering.’

Bij detachering werken personen voor een onderneming uit een andere EU-lidstaat, maar worden ze naar België gestuurd om hier aan de slag te gaan. Sociale zekerheid betalen ze in het zendland, wat hen vaak ‘goedkoper’ maakt voor werkgevers. Vandaag zijn er al zo’n 220.000 gedetacheerde werknemers actief in ons land.

‘De vrees is echter dat door de directe arbeidsmigratie te bemoeilijken er gewoon een verschuiving komt naar meer detachering’, zegt Peirsman. ‘Vandaag is die verschuiving al volop aan de gang.’

Nep-Portugezen

Achter legale façades gaan vaak onzuivere praktijken of mensenhandel schuil. Hoe dieper de keten, hoe schimmiger de praktijk, lijkt het.

‘Zo zien we een wildgroei van postbusfirma’s in landen als Polen, Litouwen of Slovenië’, vult Peirsman aan. ‘Die ondernemingen maken oneigenlijk gebruik van detacheringsregels en zenden vooral derdelanders, dus

niet-EU burgers, uit. Met frauduleuze contracten ontduiken malafide werkgevers minimumlonen en arbeidsvoorwaarden. De gedetacheerden zijn een vogel voor de kat. Zowel op de werkvloer als in de huisvesting zien we misbruik. Vandaag is een op de vier gedetacheerden een niet-EU-burger.’

‘Het probleem is het gebrek aan transparantie’, zegt Vandenberghe ‘Brazilianen worden bijvoorbeeld tewerkgesteld als nep-Portugezen, door de historische link tussen beide landen. Zo blijven die mensen in een grijze zone waarin ze niet beschermd zijn als het misloopt.’

Beperk de keten

Hoe langer en complexer de keten, hoe groter de kans op misbruik. In lange ketens ontduiken bedrijven belastingen en sociale zekerheidsbijdragen, en ontlopen ze hun verantwoordelijkheid.

Daar zit de angel, stelt Vandenberghe resoluut: ‘De keten moet korter, tot

maximaal twee niveaus. Nu zien we het omgekeerde: hoe verder je gaat in de keten, hoe meer sociale dumping en inbreuken je aantreft. Bedrijven hebben geen flauw benul van wat zich afspeelt in een vierde of vijfde onderaanneming. De opdrachtgever moet juridisch aansprakelijk zijn voor de hele keten. Dat zou duidelijkheid scheppen die er vandaag nog niet is.’

‘Wat wij voorstellen is heel eenvoudig: beperk de keten en zet in op transparante registratie zoals met een badgesysteem. Zo weet je exact wie binnenkomt en buitengaat op de werf of wie de onderaannemers zijn.’

‘Preventie is ook belangrijk’, stelt Peirsman. ‘Een geïnformeerde werknemer is een beschermde werknemer. Bij vaststelling van sociale fraude moeten we ook betere beschermingsmaatregelen uitwerken. ■

Bij een ongeluk op een werf in Antwerpen kwamen in 2021 vijf buitenlandse bouwvakkers om het leven. Het toont hoe kwetsbaars arbeidsmigranten en gedetacheerde werknemers zijn.

BOUWVAKKER VOLODYMIR UIT OEKRAÏNE GETUIGT

‘Bedrag op loonbrief werd iedere maand lager’

‘Wij werkten makkelijk 50 tot 60 uur per week, ook tijdens het weekend’, zucht de Oekraïense bouwvakker Volodymyr Senedzhuk. ‘Volgens ons contract werkten we maar 40 uur. Al die overuren zijn nooit betaald.’

De Oekraïner klopte samen met vier andere collega-bouwvakkers aan bij het ACV. Ze werkten voor een Antwerpse bouwfirm, maar werden slachtoffer van sociale dumping, getuigt Senedzhuk. ‘Het bedrag op onze loonbrieven werd iedere maand lager, terwijl we veel meer uren werkten dan afgesproken. Van inhaalrust of overuren uitbetalen was geen sprake. Toen we ons daartegen verzetten, betaalde de werkgever plots niets meer.’

Crimineel, noemt Niels Van den Houdt, secretaris bij ACVBIE de praktijken. ‘In dit geval had de zaakvoerder wegens eerdere veroordelingen een strafrechtelijk bestuursverbod. In de praktijk lapte hij die regel aan zijn laars en zette hij de zaak op naam van zijn vrouw. Maar op de werkvloer zwaaide hij de plak en stapelde daarbij vlot de ene sociale inbreuk bovenop de andere.’

De zaak ligt voor bij inspectie en FOD WASO, maar zijn geld kreeg Senedzhuk nog steeds niet. ‘Ik wacht nog steeds op achterstallig loon van enkele duizenden euro’s.’

‘Helaas is dit geen uitzondering, maar niet alle slachtoffers van sociale dumping durven aan te kloppen bij ons’, aldus Van den Houdt. ■

WERK FLEXI-JOBS

Kan mijn werkgever mij verbieden een bijbaan te nemen?

Elk jaar stijgt het aantal mensen met een flexi-job. Ook het aantal zelfstandigen in bijberoep kent de laatste jaren een duidelijke stijging. Wellicht zitten de stijgende kosten en de blokkering van loonsopslag door de loonnormwet daar voor iets tussen. Maar wat als je baas je verbiedt om buiten de werkuren elders aan de slag te gaan?

‘De Europese richtlijn daarover is duidelijk’, zegt juridisch expert Piet Van den Bergh. ‘Een werkgever mag in principe niemand verbieden om buiten de diensturen elders te werken of je daardoor anders behandelen op het vaste werk.’ Daarop bestaat wel een belangrijke uitzondering: zogenaamde onverenigbaarheden. Alleen objectieve redenen zoals de gezondheid en veiligheid, de bescherming van bedrijfsinformatie of het vermijden van belangenconflicten zijn mogelijke redenen.

In principe is iedereen vrij een bijbaan te nemen, tenzij je voor een overheidsdienst werkt waar regels daarover zijn uitgewerkt. Ambtenaren moeten vaak, volgens de regels van hun statuut, vooraf toestemming vragen. Maar dat kan niet zomaar algemeen verplicht worden door andere werkgevers.

Dat betekent niet dat alles zomaar kan. Je mag niet concurreren met je werkgever en geen bedrijfsgeheimen meenemen naar je tweede baan. Voor overheids-personeel kunnen extra beperkingen gelden om de integriteit van de dienst en de neutraliteit te beschermen of om belangenconflicten te vermijden. ‘Maar het gemak waarmee overheidspersoneel wordt verboden om een bijbaan te nemen, is dikwijls meer dan een stap te ver’, vult Van den Bergh nog aan. ‘Een verbod mag alleen als een werkgever concrete en goede redenen heeft om een beperking op te leggen. Preventief alles verbieden kan gewoon niet.’ ■

Vacatures

Het ACV zoekt

- Functioneel analist – Schaarbeek
 - Vakbondsconsulent ACV Openbare Diensten – Turnhout
 - Stafmedewerker juridische dienst ACV Openbare Diensten – Brussel
- ~ www.hetacv.be/jobs

Beweging.net zoekt

- Stafmedewerkers maatschappelijke innovatie – Waas & Dender en Mechelen
- ~ www.beweging.net/vacatures

FEITEN

In 1924 opgericht als smederij in Arendonk, groeide lemants uit tot een staalconstructiebedrijf. In 1996 trad lemants toe tot de groep Smulders, sinds 2013 maakt het deel uit van de Franse bouwgroep Eiffage. De focus ligt op civiele en industriële projecten met staal, en op windenergie op zee. In Arendonk werken 500 mensen die jaarlijks 20.000 ton kunnen produceren.

Staal-constructies van lemants

Het MAS in Antwerpen, Fietsen door de bomen in Hechtel-Eksel en zelfs Ferrari World in Abu Dhabi, het zijn maar enkele bekende voorbeelden waarvan de staalconstructies in Arendonk werden gebouwd. 40.000 m² werkhuizen gehuld in een mystieke metaalgeur, dat is het uitverkoren werkterrein van deze Kempense staalboeren.

→ Tekst **Djorven Ariën** → Foto **Wouter Van Vooren**

Tasli Necati (44) – Pistoolspuiter

‘Ik woon in Lokeren en kom al twaalf jaar elke dag tot hier. Ik denk niet dat er voor mij een betere plek is om te werken, dus ik heb het er graag voor over. Ik ben begonnen als helper bij het spuiten en heb zo alles geleerd. Het spuitwerk kan uren duren zonder onderbreking en moet heel precies zijn.’

Abdelkarim Bouziane (52) – Samensteller

‘Vaak moet ik nieuwe collega’s opleiden omdat ik zelf veel ervaring heb. Ik werk hier al 27 jaar. Het leukste vind ik grote, uitdagende projecten. Veiligheid is daarbij wel heel belangrijk omdat we gigantische constructies maken.’

Bart Leysen (46) – Machine operator

‘Sinds ik begon in 1997 is er veel bijgebouwd en gemoderniseerd. Toen ik klein was, speelde ik graag met Lego en later maakte ik zelf ook dingen met motors en bewegende delen. Eigenlijk speel ik nog elke dag met de blokken, want nu maak ik bouwstenen van grote stalen buizen waar opnieuw iets groots mee gebouwd wordt.’

Kris Mertens (53) – Samensteller

‘Onlangs heb ik mijn 25 jaar dienst gevierd en we krijgen dan een premie. Eigenlijk ben ik banketbakker van opleiding, maar ik had al snel door dat ik hier betere arbeidsvoorwaarden zou hebben. Ik ben nooit bang geweest om mijn oversten aan te spreken en vond het logisch om afgevaardigde te worden.’ ■

1. UITSTAP
SINTZOEKTOCHT

In het Huis van Alijn in Gent is het alle hens aan dek. 6 december nadert met rasse schreden, maar voor de voorbereidingen kunnen Sint en Piet alle hulp gebruiken. Tijdens een vrolijke zoektocht voor kinderen tussen 2,5 en 6 jaar valt in elke kamer van het museum iets te beleven. Speuren, spelen, zingen, bewegen ... van pannenkoeken in de lucht houden tot cadeautjes inpakken, de diverse zoektocht staat garant voor een namiddag vol Sintpret. ■

~ Tot 7 december.
huisvanalijn.be

Breintrein

		8		9			
			7	3		2	5
	9		5		4		8
	7			5			
		5	2	1		9	4
		6			8		
			6				
9	2						7
	4	7			3		

2. COMEDY

Recht vanuit het diepste dal

Steven Mahieu staat weer op de planken, twee jaar nadat net voor de première van zijn voorstelling *Stabiel* het licht uitging. Diagnose: burn-out. Maar met doorzettingsvermogen en therapie klauterde hij uit het diepe dal en staat hij nu opnieuw op de planken met *Stabieler*. Hij leerde dat een mens altijd een succes plant in de toekomst, maar nooit het falen. Een intieme, persoonlijke voorstelling die balanceert tussen snijdende humor en gitzwarte dramatiek. ■

~ stevenmahieu.be

3. PODCAST

50 jaar na de mijnen

Nederlands Limburg wordt – net als Belgisch Limburg – nog steeds bepaald door zijn mijnverleden. 50 jaar geleden sloten bij onze noorderburen de steenkoolmijnen, wat de streek verweesd achterliet. Historicus en journalist Frans Pollux ontrafelt in de podcast *Het geluk van Limburg* hoe de Limburgse identiteit bepaald werd door staat, kerk en mijnindustrie. Hij duikt daarvoor in het aangrijpende levensverhaal van acteur en muzikant Emil Szarkowicz, de zoon van een Poolse mijnwerker. ■

~ Gratis beschikbaar in je favoriete podcastapp

Factcheck.

Belgische werknemers zijn niet flexibel

Uit cijfers van Steunpunt Werk blijkt dat Belgische werknemers vaak flexibel werken. Zeker wat betreft deeltijds werk en weekendwerk zitten we boven het gemiddelde van onze buurlanden.

‘Belgische werknemers zijn de minst flexibele van Europa en dat belemmert de concurrentiepositie van ons land’. Een veel gehoord argument om goedkopere overuren, lagere nachtpremies, flexi-jobs en nulurencontracten te rechtvaardigen. Want niets mag nog meer flexibilisering in de weg staan. Maar zijn onze werknemers echt zo weinig flexibel?

Steunpunt Werk plaatste België en zijn gewesten in een Europees perspectief en keek naar een aantal kenmerken zoals deeltijds en tijdelijk werk, flexibele arbeidsvormen en kwalificatieniveau van de job. Hiervoor werden cijfers uit 2024 gebruikt van Eurostat en Statbel.

Deeltijds werk en weekendwerk

23,2 procent van de Belgen werkt deeltijds. Dat is beduidend hoger dan het Europees gemiddelde van 17,2 procent. Bijna vier op de tien vrouwen werkt deeltijds, bij mannen is dat een op de tien.

Op het vlak van weekendwerk schommelen de Belgen rond het Europees gemiddelde. Zeventien procent werkt op zaterdag. Dat is meer dan in Nederland en Duitsland, waar respectievelijk 10,3 en 15,9 procent op zaterdag werkt. Hetzelfde geldt voor zondagwerk. Een op de tien Belgen werkt op zondag, ten opzichte van 7,3 en 8,5 procent in Nederland en Duitsland.

Nachtwerk en ploegenarbeid

In België werkt 3,5 procent 's nachts. Het Europees gemiddelde ligt op 4,3 procent. Hoewel heel vaak gekeken wordt naar Nederland als grote voorbeeld van de e-commerce en inspiratie voor meer flexibilisering, zijn in Nederland met 2,9 procent van de werknemers minder mensen 's nachts aan het werk.

12,7 procent van de Belgen werkt in ploegen. Dat ligt in dezelfde lijn als in Nederland en Duitsland, maar is dubbel zoveel is als in Frankrijk. ■

We vragen het aan.

Piet van den Bergh, juridisch expert ACV

Heb ik recht op een huwelijkspremie?

Wanneer je trouwt, kun je van je werkgever een huwelijkspremie of -geschenk krijgen. Dat kan een geldpremie zijn, maar ook een waardebon of cadeau in natura. Je werkgever is echter niet verplicht om je een huwelijkspremie te geven. Of je daarop recht hebt, staat in je arbeidsreglement of cao. Zo zijn er een aantal sectoren, waaronder de papiersector (PC 129), waar de huwelijkspremie collectief is vastgelegd. De huwelijkspremie geldt doorgaans ook voor werknemers die een andere vorm van wettelijk erkend partnerschap stappen, zoals wanneer je gaat wettelijk samenwonen.

Dergelijke huwelijkspremies en geschenken zijn wettelijk tot 245 euro vrijgesteld van belastingen. Kiest je werkgever om je een hogere premie toe te kennen, dan betaal je wel belastingen en bijdragen zoals voor je regulier loon voor het deel boven het vrijgestelde bedrag.

Bovendien kunnen ook andere organisaties jou een financieel steuntje geven bij je huwelijk. Zo kan bijvoorbeeld je ziekenfonds of vakbond een premie toekennen. ACV-leden kunnen een dergelijke premie aanvragen, afhankelijk van hoelang ze al lid zijn. Alle informatie daarover vind je op de website van het ACV. ■

‘Een nationale staking maakt wel degelijk indruk op de regering’

BIO

Patrick Humblet

Patrick Humblet is emeritus-hoogleraar arbeidsrecht aan de UGent. Als specialist in het stakingsrecht volgt hij sociale conflicten op de voet.

De driedaagse nationale staking beroert de gemoederen. ‘Te radicaal’ en met een ‘te hoge kostprijs voor de economie’, klagen werkgevers en rechtse politici. Maar het stakingsrecht is noodzakelijk voor een democratie, legt professor arbeidsrecht Patrick Humblet uit. Hij noemt de ijver van politici om het stakingsrecht in te perken zorgwekkend.

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto **Maarten De Bouw**

Collectieve onderhandelingen zonder het stakingswapen als stok achter de deur komen neer op collectief bedelen. Patrick Humblet herneemt dat gezegde van het Duitse arbeidsgerecht om scherp te stellen hoe belangrijk het stakingsrecht wel is. ‘Het werk neerleggen is uiteindelijk het enige krachtige middel dat werknemers hebben om druk uit te oefenen.’

Rechtse partijen zoals MR en N-VA halen alles uit de kast om het stakingsrecht en het recht op collectieve actie in te perken. Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens waarschuwt dat recente wetsvoorstellen, zoals een ‘preventief demonstratieverbod voor amokmakers’, een verbod op ‘radicale organisaties’, of het voorstel om ‘vakbonden tot rechtspersoonlijkheid te verplichten’, die rechten erg ondermijnen.

Erger nog, betoogt Humblet, is de tendens om in allerlei sectoren – van de NMBS over de gevangenen tot De Lijn – een almaar uitgebreidere minimale dienstverlening op te leggen tijdens stakingen. ‘De wetsvoorstellen van MR, Open VLD en N-VA zijn vaak losse flodders om zich stoer te maken voor hun eigen achterban’, zegt hij. ‘Maar de gegarandeerde dienstverlening, sinds de regering-Michel, ondergraaft het drukmiddel van werknemers.’

Staken is nu eenmaal niet meer van deze tijd, klinkt het in bepaalde kringen. HUMBLET → ‘Wat moet je dan doen als

het sociaal overleg in je onderneming niets oplevert? Ik denk dat mensen het effect van een staking onderschatten. Daarenboven is het een fundamenteel grondrecht, gegarandeerd in het Europees Sociaal Handvest.’

‘Onvermijdelijk botst het stakingsrecht soms met eigendomsrechten of met de rechten van werkwilligen. Hoe zet je anders druk op de ketel? Axel Ronse (N-VA-fractievoorzitter in de Kamer, red.) diende een wetsvoorstel in, zodat werkgevers uitzendkrachten kunnen inschakelen bij een staking. Een typische poging om het stakingsmiddel uit te hollen.’

Kunnen stakingen of betogingen een verschil maken? HUMBLET → ‘Politici laten graag uitschijnen dat zoiets hen koud laat, maar dat is natuurlijk niet zo. Grote manifestaties die de macht van het getal tonen, zoals tegen de regering-Michel in 2014 of de nationale betoging van vorige maand, die meer dan 100.000 mensen op de been brachten, maken wel degelijk indruk.’

‘Sommigen vergeten dat ongenoegen niet verdwijnt omdat je acties of stakingen aan banden legt. Onvrede komt tot uitbarsting, maar dankzij stakingen gebeurt dat op een vreedzame manier. In 1886 was er een bijna revolutionaire opstand, waarbij arbeiders in de Waalse industrie fabrieken in brand staken en soldaten tientallen actievoerders doodschoten. Ik denk niet dat we dat opnieuw willen.’

Nog een manier waarop het stakingsrecht afkalft, is het gebruik van ‘eenzijdige verzoekschriften’. Daarvoor werd België al veroordeeld door het Europees Comité voor Sociale Rechten. Werkgevers kunnen een rechter vragen om ‘hoogdringend’ een einde te maken aan een stakingspiket zonder dat werknemers gehoord worden, zoals bij de Delhaize-protesten twee jaar geleden.

HUMBLET → ‘Dat systeem moeten we dringend hervormen. Werkgevers kunnen rechters die niet vertrouwd zijn met sociale conflicten, iets op de mouw spelden en stellen de zaken vaak erger voor dan ze zijn. Ik heb bovendien de indruk dat de deurwaarders, die door werkgevers betaald worden, zich laten gebruiken als een soort privé-politie. In de zaak-Delhaize zochten ze zelfs mensen thuis op om het staken te verbieden op straffe van een dwangsom. Dat moeten we kortwieken.’

Ongenoegen verdwijnt niet als je stakingen verbiedt. Onvrede uit zich net vreedzaam door stakingen.

→ PATRICK HUMBLET

‘Eenzijdige verzoekschriften bij stakingszaken zouden alleen bij de arbeidsrechtbank ingediend mogen worden in plaats van bij de gewone rechter. Daarnaast moet de rechter zich vergewissen van de situatie ter plaatse, bijvoorbeeld door de inspectie in te schakelen.’

‘Als vakbonden verzet aantekenen tegen een eenzijdig verzoekschrift, krijgen ze vaak gelijk, maar dan zijn we weken verder. De actie is gebroken. Dat is in het nadeel van werknemers. De wetgever moet het evenwicht herstellen.’ ■

SECTORAKKOORD VOEDINGSNIJVERHEID

Meer maaltijdcheques en betere werk-privé-balans

Goed nieuws voor de meer dan 100.000 werknemers van de voedingsnijverheid: de cao-onderhandelingen werden positief afgerond. De nieuwe cao biedt meer koopkracht en een betere balans tussen werk en gezin.

→ Tekst **Dominic Zehnder**

En van de belangrijkste eisen van de vakbond was een verbetering van de koopkracht voor werknemers. Die komt er door de maaltijdcheques met één euro op te trekken. Wie geen maaltijdcheques ontvangt, zal een nettopremie van 240 euro krijgen. Daarnaast werd de fietsvergoeding opgetrokken met vier cent per kilometer en komt er een hogere tegemoetkoming voor het openbaar vervoer.

Extra vakantiedagen

Ook op vlak van werk-privé-balans voor jongere werknemers en een haalbaar loopbaaneinde zijn belangrijke stappen gezet. Wie tot nu ouderschapsverlof neemt, verliest daardoor vaak vakantie-

rechten in het volgende jaar. ‘Dat is oneerlijk, omdat dat verlofstelsel net jonge gezinnen moet ondersteunen’, legt Steve Rosseel, voorzitter van ACV Voeding en Diensten, uit. ‘Wie drie maanden ouderschapsverlof neemt, verliest vijf vakantiedagen. We konden overeenkomen dat wie minstens drie maanden ouderschapsverlof opneemt, in het volgende vakantiejaar een dag compenserende vakantie krijgt. Dat is een eerste stap om die oneerlijke situatie recht te trekken.’

Verder is er werk gemaakt om de statuten tussen arbeiders en bedienden gelijk te trekken. Zo hebben nu ook arbeiders met twintig jaar anciënniteit recht op een anciënniteitsdag per jaar. Voor oudere werknemers komen er extra eindeloopbaandagen. Er werd overeengekomen om de afspraken rond medisch SWT te verlengen en de bijkomende vergoeding voor werknemers in een landingsbaan wordt verder opgetrokken. ■

Nieuwe ISO-kwaliteitsnormen voor kappershandschoenen

Er is een nieuwe wereldwijde ISO-kwaliteitsnorm voor kappershandschoenen. Door langdurige blootstelling aan cosmetische producten, lopen kappers meer risico op huidinfecties zoals eczeem of dermatitis. ‘De ISO-norm is het resultaat van meer dan tien jaar vakbondswerk’, reageert Dimitra Penidis van ACVBIE. ‘In 2012 had sociaal overleg op Europees niveau geleid tot een overeenkomst. Een concrete richtlijn op Europees vlak bleef echter uit, tot nu.’

De nieuwe kappershandschoenen moeten onder meer minstens tot de elleboog reiken, zodat er geen water in kan sijpelen. Belangrijke kanttekening: de handschoen moet nog ontwikkeld en getest worden. ■

Werknemers chemie eisen betere arbeidsvoorwaarden

De onderhandelingen in de sector scheikunde lopen spaak. Er komt geen erkenning van zware beroepen bij einde loopbaan, en werkgevers zetten de deur steeds meer open voor uitzendarbeid en flexi-jobs. Hoewel de sector in 2024 nog meer dan 25 miljard euro aan dividenden uitkeerde aan aandeelhouders, komt er geen loonsverhoging.

Koen De Kinder, federaal secretaris van ACVBIE: ‘De werknemers vervullen een sleutelrol. Dat gaat soms ten koste van hun gezondheid en privéleven. Ze verdienen hun deel.’ Nu de onderhandelingen vastzitten, schakelt de sector over op acties. Bij Pfizer, Novartis en TotalEnergies werd al gestaakt. Op de nationale stakingsdag op 26 november gaf de sector een duidelijk signaal. Blijft de werkgeversfederatie doof voor de eisen, dan zijn nieuwe stakingen mogelijk. ■

Sectorakkoord handel brandstoffen

In de sector handel brandstoffen is een sectorakkoord voor 2025-2026 bereikt. Zo worden maaltijdcheques ingevoerd voor wie er nog geen recht op had. Wie wel al cheques ontvangt, krijgt een verhoging van twee euro netto. Daarnaast komt er een extra vergoeding bij tijdelijke werkloosheid. Wie na 62 jaar blijft doorwerken, krijgt een aantrekkelijker pensioenpremie. Bij invoering van flexi-jobs in de sector volgt een aparte cao. Tot slot komt er een verlenging van alle cao’s voor tijdskrediet en landingsbanen. ■

Wielercomentator

Michel Wuyts

gevat
in 5
woorden

Taboe

‘Psychische kwetsbaarheid bespreekbaar maken, daar wil ik graag aan bijdragen. Mijn moeder had een bipolaire stemmingsstoornis. Ons gezin heeft daar zwaar onder geleden. Het werd echter altijd binnenskamers weggemoffeld, waardoor er geen echte hulp kwam. Velen van mijn generatie hebben niet geleerd om te praten over gevoelens. Daarom vraag ik als trotse ambassadeur van Te Gek!? aandacht voor de geestelijke gezondheid bij 65-plussers.’

Betekenis

‘Ik wil elke dag het gevoel hebben dat ik iets betekenisvols heb neergezet. Ik heb het geluk gehad om te kunnen doen waar ik als kind van droomde. Na een carrière als leraar en school-directeur kon ik aan de slag als sportverslaggever. Ik maak me wel eens zorgen over wanneer dat zou wegvallen. Vaak gaat een pensioen gepaard met identiteitsverlies of worden mensen heel onterecht niet meer als waardevol aanzien.’

Onrecht

‘Als iemand onrecht wordt aangedaan, vind ik dat ondraaglijk. Ook als het gaat om het grote onrecht in de wereld. Sport wordt hoe langer hoe meer gebruikt om onrecht wit te wassen. Kijk maar naar het afgelopen WK wielrennen in Rwanda of het WK voetbal in Qatar. Dictatoriale regimes en flagrante mensenrechtenschendingen worden bijna vergoelikt, zolang er maar genoeg geld tegenover staat.’

Empathie

‘Een van de mooiste eigenschappen, is empathie. De manier waarop ik met andere mensen omga, is zeker beïnvloed door mijn thuissituatie als kind. In gesprekken zal ik er altijd op letten om mensen niet te kwetsen.’

Eenzaamheid

‘Eenzaamheid is de evolutie van deze eeuw. De razendsnelle ontwikkeling van sociale media ligt mee aan de basis daarvan. Ook bij ouderen is eenzaamheid een torenhoog probleem. Dan vraag ik mij af wie de eenzamen van vandaag en nog meer die van morgen uit deze impasse gaat halen.’

WEST-VLAANDEREN

→ Tekst **Djorven Ariën** → Foto **ID/Dirk Vertommen**